

5. Гринь О. О. Адміністративно-правові засади функціонування сектору безпеки та оборони України. дис. к.ю.н. за спец. 12.00.07. Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», Київ, 2024; Західноукраїнський національний університет, Тернопіль, 2024. - 219 с. URL: <https://api.dspace.wunu.edu.ua/api/core/bitstreams/4fbf3d67-89b3-4888-9efd-1fde3412b6f7/content>.

Ярема Наталія Іванівна,
ад'юнкту відділу аспірантури
(ад'юнктури) і докторантури
Національної академії внутрішніх справ

КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ЯК СКЛАДОВА ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У сучасних умовах воєнного стану роль поліцейського як суб'єкта безпосереднього контакту між державою та громадянами зростає, а значення його комунікативної компетентності стає ключовим фактором ефективного забезпечення публічного порядку, довіри громадян та мінімізації конфліктів. Воєнні ризики, стресові ситуації та велика кількість внутрішньо переміщених осіб створюють нові вимоги до вербальної та невербальної взаємодії поліцейського з різними категоріями населення; про це наголошують у сучасних дослідженнях про комунікативну компетентність працівників правоохоронних органів. [1, с. 165; 4, с. 350].

Мета. Визначити складові комунікативної компетентності поліцейського у контексті організаційного забезпечення його діяльності під час дії правового режиму воєнного стану та запропонувати практичні заходи з їх формування й застосування.

Методи. Аналіз наукових джерел, порівняльно-теоретичний аналіз, системний підхід, узагальнення методик і офіційних рекомендацій Національної поліції України.

Результати. Комунікативна компетентність поліцейського складається з інтегрованого набору компонентів: лінгвістичного, соціолінгвістичного, соціокультурного, дискурсивного та стратегічного (уміння формулювати цілі комунікації й визначати інструменти їх досягнення). До такої компетентності належать водночас емоційна регуляція, перцептивні навички, вміння вести переговори та проводити деескалацію конфліктів. Комунікація патрульних та інших служб пов'язана зі специфікою стресових/екстремальних умов, що вимагає від працівника швидкої оцінки емоційного стану співрозмовника і застосування відповідних психотехнік [2, с. 46; 3, с. 44].

Для відповідної роботи в умовах правового режиму воєнного стану критично важливими є: (1) швидка перцептивна оцінка емоційного стану співрозмовника; (2) використання деескалаційних технік у контактах з постраждалими та підозрюваними; (3) уміння чітко і стисло інформувати про ризики та алгоритми дій; (4) володіння підходами до роботи з вразливими групами (ВПО, поранені, ветерани). Для ефективного формування цих навичок необхідні спеціальні тренінги, стандарти комунікації та супровід психологів [5; 3, с. 45].

На підставі зазначеного вище вважаємо доцільним застосовувати таку систему практичних заходів:

1. Впровадження обов'язкового модульного курсу «Кризова комунікація для працівників поліції» (модуль: деескалація, переговори, робота з ВПО, інформаційна грамотність).

2. Стандартизація офіційних інформативних повідомлень (коротко, просто, зрозуміло) і шаблонів взаємодії у надзвичайних ситуаціях.

3. Рольові тренінги і симуляції з подальшим AAR (after action review) та супервізією психолога.

4. Включення критеріїв комунікативної компетентності до процедури оцінювання і атестації поліцейських [4; 5].

Висновки. Комунікативна компетентність поліцейського в умовах дії правового режиму воєнного стану є фундаментальним елементом організаційного забезпечення діяльності поліції. Системне впровадження підготовки, стандартів і супровідних механізмів підвищить рівень ефективності у взаємодії з громадянами, зменшить ризик ескалації конфліктів і сприятиме збереженню громадського порядку в умовах високого рівня невизначеності.

Список використаних джерел

1. Новікова О. О., Пономаренко К. В. Особливості комунікативної компетентності працівників поліції // Правовий часопис Донбасу. 2018. № 3 (64). С. 164–168. DOI:10.32366/2523-4269-2018-64-3-164-168. URL: <https://ljd.dnuvs.in.ua/wp-content/uploads/2022/01/24-novikova-ponomarenko.pdf>.

2. Жук Н. А. Психолого-комунікативні конструкти поведінки патрульного поліцейського в професійній діяльності // Юридична психологія. 2019. № 2 (25). С. 46–53. URL: <https://psychped.navs.edu.ua/index.php/psychped/article/download/1120/1125>.

3. Огаренко Т. А. Комунікативна компетентність як складова загальної культури працівника правоохоронних органів // Українська поліцейстика: теорія, законодавство, практика. 2024. № 1. С. 44–47. DOI:10.32782/2709-9261-2024-1-9-1. URL: <https://policeystika.dnuvs.ukr.education/index.php/policeystyka/article/view/172>.

4. Fedorenko O., Miloradova N., Kharchenko S. et al. Communicative competence of law enforcement officers // Brazilian Journal of Education, Technology and Society (BRAJETS). 2023.

Vol.16, No.2. P. 349–360. DOI:10.14571/brajets.v16.n2.349-360.

URL:

https://www.researchgate.net/publication/374279856_Communicative_Competence_of_Law_Enforcement_Officers.

5. Рекомендації та методики для працівників та поліцейських Національної поліції України (розділ: Дотримання прав людини). Національна поліція України. Опубл. 14.08.2025.

URL:

<https://npu.gov.ua/diyalnist/dotrimannya-prav-lyudini/stvorennia-bezbariernoho-prostoru/rekomendatsii-ta-metodyky-dlia-pratsivnykiv-ta-politseiskykh-natsionalnoi-politsii-ukrainy>.